

Birgitta Resvik

2017-06-28

Miljö- och Energidepartementet
Kemikalieenheten
Annika Löfgren

Diarienummer:
M2017/00779/Ke

m.registrator@regeringskansliet.se
annika.lofgren@regeringskansliet.se

Fortum Sverige AB
115 77 STOCKHOLM

**FORTUM SVERIGES SVAR PÅ REMISSEN AV UTREDNINGEN OM
STYRMEDEL FÖR ATT FÖREBYGGA UPPKOMST AV AVFALL I SYFTE
ATT FRÄMJA EN CIRKUÄR EKONOMI, DIR 2016:3**

Fortum välkomnar möjligheten att få lämna synpunkter på rubricerad utredning om cirkulär ekonomi med titeln: Från värdekedja till värdecykel - så får Sverige en mer cirkulär ekonomi.

Fortum vill först och främst poängtera att utredningen väl beskriver problematiken med hur resurser idag går till spillo och vikten av att skapa en än mer cirkulär ekonomi än den vi har idag.

Fortum arbetar med stora delar av värdecykeln i samhället genom, dels den el-, värme och kyla produktion vi har, dels de processer och den energiåtervinning vi har av både miljöfarligt, industri- och hushållsavfall. Fortum har i Finland bl a ett av de första "plastic refinery" där vi processar återvunnen plast till nya granulat. En av våra erfarenheter från denna verksamhet är hur betydelsefull designen är av produkter för att kunna återvinna materialet. Det visar sig att nya, i och för sig lättare material, som bygger på "flera skikt" gör det omöjligt att separera och därmed försvåras återvinningen. Därför är det avgörande att aspekter kring återvinning tas med i både utbildning och konstruktion på ett tidigt stadium av designen av produkter.

Såsom utredningen väl beskriver ska miljöfarliga ämnen tas ur den cirkulära ekonomin och självklart ska vi i samhället arbeta för att minimera uppkomsten av dessa ämnen. Det är i detta sammanhang ett viktigt steg att Sverige nu äntligen har arbetat fram ett förslag att inför ett system för spårbarhet av farligt avfall. Sverige är därmed en av de sista länderna i Europa att införa ett sådant system, vilket säkerställer att miljöfarligt avfall inte kommer på avvägar. Vid hanteringen av miljöfarligt avfall ges även möjlighet att nyttja energiinnehållet för övriga samhället genom den koppling som finns till ett fjärrvärmesystem, vilket förbättrar resurseffektiviteten avsevärt. Fortum anser att det är av stor vikt att miljöfarligt avfall kan omhändertas på ett samhällsekonomiskt sätt som en del av den cirkulära ekonomin.

Birgitta Resvik

2017-06-28

Fjärrvärmesystemet är exempel på hur väl resurser kan tas tillvara i samhället, vilket hade varit på sin plats att även kort beskriva i utredningen för att få en helhet på problemställningen. Det används stora delar av resurser från samhället i fjärrvärmesystemet, vilket annars skulle gå till spillo; genom den användning av spillvärme från övriga verksamheter (industri, datahallar, sjukhus mm), rester från skogsindustrin, värme från avloppsvatten och de rester från samhällets konsumtion som inte längre kan återanvändas eller återvinnas på ett resursekonomiskt sätt. Till syvende och sist går det t ex inte att återvinna en pappersfiber - utan den är utsliten och då är det bästa sättet att återvinna energin i den som kan nyttjas av samhället genom den infrastruktur som redan finns genom fjärrvärmenätet. Det visar sig att i Stockholm täcker lokala källor värme från avloppsvatten och återvinning över hälften av värmebehovet i en typlägenhet i ett hus som försörjs med fjärrvärme.

Fjärrvärmen är enligt Fortum en viktig del av det resurseffektiva samhället. Det är då avgörande att fjärrvärmen fortsatt ska kunna konkurrera på värmemarknaden gentemot t ex värmepumpar, dvs de ekonomiska förutsättningarna måste finnas. Idag är det flera styrmedel som tyvärr försvårar denna möjlighet och med anknytning till denna utredning finns ett förslag på en avfallsförbränningskatt, som för närvarande utreds på uppdrag av regeringen. Utredningen om cirkulär ekonomi lyfter just upp vikten av att få en styrande effekt måste skatt eller avgift tas ut så nära källan som möjligt, sid 163. Förslag om att införa en avfallsförbränningskatt kommer därför ej att en styrande effekt på t ex ökad utsortering, utan enbart göra att fjärrvärmen får en försämrad konkurrenssituation. Fortum står däremot helt bakom utredningens förslag för att generellt minska avfallsmängden i samhället.

Utredningens förslag av öka tillgänglighet av bilpooler är intressant som ett steg att minska resursåtgången inom transportområdet. Detta i kombination med utveckling av elbilar där laddinfrastruktur är en viktig del. Inom detta område finns även erfarenhet från andra länder som bör tas till vara. Fortum arbetar med konceptet Charge& Drive i flera länder och är bl a marknadsledande i Norge om vilket vi gärna bidrar med vår kunskap.

Utredaren föreslår även att inrätta en delegation för cirkulär ekonomi under Näringsdepartementet för att driva samverkan. Fortum välkomnar detta förslag då det krävs en bred ansats och kunskap om hela system för att få de helheter i de beslut som krävs av olika myndigheter och aktörer i denna fråga. Fortum deltar gärna aktivt i detta arbete.

En generell reflektion är dock att det saknas en mer fullständig bakgrundsbeskrivning av de redan existerande cirkulära systemen, t ex metaller och papper. Det skulle ge en mer komplett bild och om vikten att upprätthålla dessa system. Tyvärr nämner utredningen också enbart mycket övergripande de förändringar som redan är på gång i samhället genom digitaliseringens förtjänster på området; försäljningskanaler av second-hand varor t ex Blocket, uthyrning av produkter, s k delningstjänster. Dessa har vuxit fram kraftfullt de senaste åren och denna positiva förändring borde ha lyfts upp mer i utredningen, då det finns stora möjligheter att bygga vidare på detta nya synsätt i samhället.

Med vänlig hälsning

Birgitta Resvik
Fortum Sverige AB